قارئین سی گزارش اے کہ اس آن لائن اخبار دی ترسیل سوشل میڈیا تے کرُن

hindkowanweekly@gmail.com

لے کے ناں میں سوہنڑے رب دا کراں کلام بیان (القرآن)

WEEKLY HINDKOWAN PESHAWAR

مدیر: محمد نعمان قیوم

مدیرِ منتظم محمد ضیاءالدین

ہفت روزہ

ہندکوان

پشور

گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت چھپڑیں والا پہلا ہندکو ہفت روزہ اخبار

پاکستان دی ہندآریائی زباناں ہندکو، پنجابی، سرائیکی، گوجری، سندھی، پہاڑی تے دیگر باناں دا اخبار

جلد: 8 | جمعرات 18 ستمبر 2025 | شمارہ: 375

بچے آں وسے ہندکو رسالہ "تارے" تیار ہو گیا

مذکورہ رسالے اچ بچے آں دی کہانڑیاں، مضمون، لطیفے، معلومات عامہ تے مزاحیہ شاعری شامل کیتی گئی اے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت ہندکو سمیت پاکستان اچ بولی جانڑیں ولی دگر زباناں دے رسالے بی شائع ہوندے پئین، جناں اچ انگریزی، اردو، سندھی، پنجابی، سرائیکی، کوہاٹی ہندکو، ہزارے دی ہندکو، کوہستانی، بکھوار تے دیگر زباناں بی شامل اُن۔ اسی طراں گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت شخصیات دے حوالے نال "ہندکووان سریئل" شائع ہوندا پیا دے، تریمتاں دے رسالے "فاطمہ" دے بی کئی شارے منظر عام تے آ چکے ڈن۔ اسی سلسلے ئوں جاری رکھ دے ہوئے گندھارا ہندکو بورڈ نے ہندکو رسالے "تارے" دا تازہ شمارہ تیار کرتا وے۔ اے شمارہ 27 صفحات تے مشتمل اے جس دے سرپرست اعلیٰ اعجاز احمد قریشی، مدیر محمد ضیاء الدین نے نائب مدیر بلال احمد اُن۔ اس رسالے اچ بچے آں دی کہانڑیاں، اقوال زریں، لطیفے، معلومات عامہ، مزاحیہ شاعری شامل کیتی گئی اے تا کہ بچے اپڑی ماں بولی زبان پڑھن بی تے سکھن بی۔ اُمید اے عوامی حلقیاں اچ گندھارا ہندکو بورڈ تے اکیڈمی دی اس خصوصی کاوش ئوں ضرور پذیرائی مل سی۔ یاد رہوے کہ اس سے پہلے بی "تارے" رسالے دے کئی شارے منظر عام تے آ چکے ڈن۔

تحقیقی مجلّہ "گندھارا" منظر عام تے آ گیا

مذکورہ تحقیقی مجلّہ 37 صفحات تے مشتمل اے جس دے سرپرست اعجاز احمد قریشی، مدیر محمد ضیاء الدین تے نائب مدیر علی اویس خیال تے محمد نعمان قیوم اُن

"گندھارا" رسالے اچ پاکستان دے اندر بولی جانڑے والی ساریاں زباناں، اُناں دے ادب تے ثقافت دے حوالے نال تحقیقی کم ئوں شامل کیتا وے، محمد ضیاء الدین

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت ہندکو اکیڈمی پشاور دے تحت تحقیقی مجلّہ "گندھارا" منظر عام تے آ گیا وے۔ اس رسالے دا نام "گندھارا" اس وسے رکھا گیا وے کہ اس خطے دی تہذیب دا نام "گندھارا" وے تے گندھارا تہذیب ہزاراں سال پرانڑی اے۔ مذکورہ تحقیقی مجلّہ 37 صفحات تے مشتمل اے جس دے سرپرست اعجاز احمد قریشی، مدیر محمد ضیاء الدین، نائب مدیر علی اویس خیال تے محمد نعمان قیوم اُن۔ اس رسالے اچ محمد ضیاء الدین، عنایت اللہ فیضی، سعید اشعر، عظیم ناشاد، ڈاکٹر زینت بی بی، عبدالخالق ہمدرد، انجینئر جنید الرحمٰن، محمد اختر نعیم، مُنّا ادینہ شاہ، قاضی اظہار شہزاد تنویر الملک، سید ماجد شاہ، علی اویس خیال، نصرت نسیم، وسیم شاہد تے محمد نعمان قیوم دی تحریراں شامل کیتیاں گئیاں ڈن۔ اس تحقیقی مجلّے اچ کوشش کیتی گئی اے کہ ساریاں زباناں دی نمائندگی ہووے۔ ساڈے قارئین جدوا سے رسالہ پڑھ سُن تا وہ دیکھ سُن کہ ساہنے اس اچ پاکستان دے اندر بولی جانڑے والی ساریاں زباناں، اُناں دے ادب تے ثقافت دے حوالے نال تحقیقی کم ئوں شامل کیتا وے۔ اس اچ ساڈے لکھاریاں نے اردو، پنجابی، ہندکو، سرائیکی یا پاکستان دی کوئی بی زبان ہووے اس اچ اپڑا مدعا پیش کیتا وے۔ اُمید اے ساڈے قارئین ئوں گندھارا دی اے تحقیقی کاوش پسند سی۔ یاد رہوے کہ گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت اس سی پہلے بی "گندھارا" رسالہ چھپ کے منظر عام تے آ چکا وے جس دی علمی و ادبی حلقیاں دی طرف سی بھرپور پذیرائی کیتی گئی ائی۔

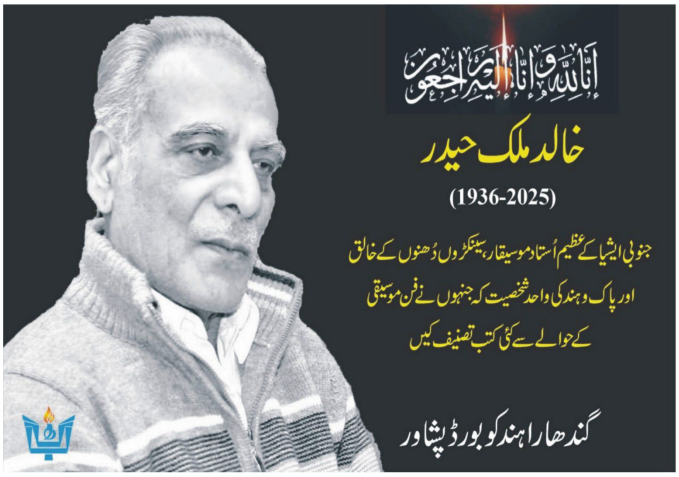

گندھارا دی کتاباں دی ہارڈ تے سافٹ فارم اچ انڈکسنگ

ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاباں دی دوبارہ سکیننگ تے انڈکسنگ دا کم جاری وساری اے، اُناں دی درجناں کتاباں ئوں مکمل کرتا گیا وے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور دے زیر اہتمام مختلف کتاباں دی ہارڈ تے سافٹ فارم اچ انڈکسنگ دا کم زور و شور تال جاری اے۔ اس سلسلے اچ گندھارا ہندکو اکیڈمی دے چیف ایگزیکٹیو کمیٹی محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق سٹاف ممبران کتاب ئوں مختلف مرحلیاں اچ تیار کر دین۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے بانی چیئرمین ڈاکٹر ظہور احمد اعوان دی کتاباں دی دوبارہ سکیننگ تے پرنٹنگ دا کم جاری وساری اے تے ہونڑیں تک اُناں دی درجناں کتاباں ئوں مکمل کرتا گیا وے۔ تے سوشل میڈیا تے شیئر بی کرتا گیا وے۔ مذکورہ واٹس ایپ پی ڈی ایف کا بی مختلف مرحلیاں اچ تیار ہوندی اے۔ سکیننگ دے بعد کتاب نوں فرمے اچ لگایا جاندا وے تے اگلے مرحلے اچ اس دی ہارڈ فارم اچ انڈکسنگ کیتی جاندی اے۔ کتاب دی ہارڈ فارم دے بعد سافٹ فارم اچ انڈکسنگ کیتی جاندی اے۔ ہونڑیں تک کئی کتاباں دی ہارڈ تے سافٹ فارم اچ انڈکسنگ ہو چکی اے تے اے سلسلہ جاری وساری اے۔

گندھارا دے تحت "فاطمہ" رسالے دے نویں شمارے تے کم جاری

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ دے تحت شائع ہوئیں ولے تریمتاں دے رسالے "فاطمہ" دے 5 شمارے منظر عام تے آ چکے ڈن جد کہ چھیویں شمارے تے کم دا آغاز کر دتا گیا وے۔ "فاطمہ" رسالے ئوں چھاپڑیں دا مقصد ہندکووان تریمتاں دے کم نوں اگے لیانڑا وے، جیڑیاں کہ آپڑے آپڑے شعبے اچ رہ کے ہندکو زبان دی خدمت پئی کر دیاں۔ اس رسالے دی خاص گہل اے وے کہ اس اچ صرف تریمتاں دی تحریراں شامل کیتی جاندیاں ڈن۔ عنقریب اے رسالہ چھپ کے منظر عام تے آ جاسی۔ امید اے ایہہ رسالہ دوسری ہندکووان تریمتاں وسے اک تحریک دا ذریعہ بنڑسی تے ہندکو زبان نوں مزید ترویج و ترقی ملسی، تے اس دے نال نال رسالے ئوں علمی و ادبی حلقیاں دی طرف سی سراہیا جاسی۔

ڈاکٹر عادل دی کتاب "پردہ سیمیں" تکمیل دے مراحل اچ

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت کتاباں دی اشاعت دا سلسلہ جاری وساری اے۔ اسی سلسلے ئوں جاری رکھدے ہوئے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ڈائریکٹر ڈاکٹر محمد عادل دی کتاب "پردۂ سیمیں" تے کم شروع کیتا گیا وے۔ ڈاکٹر محمد عادل دا فلمی مضامین تے مشتمل مذکورہ مجموعہ تکمیل دے مراحل اچ اے۔ یاد رہوے کہ ڈاکٹر محمد عادل دی اے دوسری کاوش اے اس سی پہلے اُناں دی کتاب "عادلانہ گہل گھنج" بھی منظر عام تے آ چکی اے جس ئوں علمی و ادبی حلقیاں دی طرف سی سراہیا گیا وے۔ اُمید اے اُناں دی نویں کتاب "پردۂ سیمیں" بی علم و ادب دے حلقیاں اچ پسند کیتی جاسی۔

"ہندکووان اخبار" تے "گندھارا نیوز" دی ترویج دا کم جاری

مذکورہ اخبار تے نیوز لیٹر ہذر یعہ واٹس ایپ 1500 سی زیادہ افرادئوں پچوائے جاندے ڈن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور دے تحت تیار ہونڑیں ولے ہفتہ وار اخبار "ہندکووان" تے انگریزی نیوز لیٹر "گندھارا نیوز" دی ترویج و ترقی دا کم زور و شور تال جاری اے۔ گندھارا ہندکو بورڈ دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق ہندکو اخبار تے گندھارا نیوز لیٹر ہذر یعہ واٹس ایپ انفرادی طور تے 1500 سی زیادہ دکاں ئوں پچوائے جاندے ڈن۔ اناں اچ نہ صرف اندرون ملک بلکہ بیرون ملک دے بی محققین تے علمی و ادبی شخصیات شامل اُن۔ جناں دی طرف سی گندھارا ہندکو اکیڈمی ئوں انتہائی مثبت ریسپونس تے پذیرائی ملدی پئی اے۔

گندھارا دے تحت آڈیو ریکارڈنگز دی ٹرانسکرپشن دا کم جاری

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ پشاور دے جنرل سیکرٹری محمد ضیاء الدین دی ہدایت دے مطابق گندھارا ہندکو اکیڈمی اچ دیگر کماں دے نال نال آڈیو ریکارڈنگ دی ٹرانسکرپشن دا کم بی زور و شور تال جاری اے۔ اناں آڈیو ریکارڈنگز دی ٹرانسکرپشن دا کم گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ریسرچ اسسٹنٹ بلال احمد پئے کردین۔ مذکورہ ٹرانسکرپشنز دا باقاعدہ ریکارڈ محفوظ کیتا جاندا پیا وے جس اچ بعض ٹرانسکرپشنز ئوں کالم دی صورت اچ ہندکووان اخبار دے ادارتی صفحے تے بی شائع کیتا جاندا وے۔

پاکستان جرنل آف لینگویجز دے پنجویں شمارے دی تیاری

گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت شائع ہونڑے ولے انگریزی مجلّے دے نویں شمارے وسے رابطہ کاری شروع

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو بورڈ تے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے تحت شائع ہونڑیں ولے انگریزی مجلّے "پاکستان جرنل آف لینگویجز" دے پنجویں شمارے دی تیاری شروع کر دتی گئی اے۔ اس حوالے نال سوشل سائنسز اچ لسانیات و ثقافت دے محققین ئوں کال فار پیپرز داخط پچوا دتا گیا وے تا کہ وہ انگریزی زبان اچ اپڑے ریسرچ پیپرز پچاؤن۔ اس حوالے نال گندھارا ہندکو اکیڈمی دے چیف ایگزیکٹیو کمیٹی محمد ضیاء الدین دی ہدایت تے عمل کر دے ہوئے گندھارا ہندکو اکیڈمی دے ڈائریکٹر ڈاکٹر محمد عادل نے محققین نال رابطہ کاری شروع کر دتی اے۔

پروفیسر ڈاکٹر
عدنان محمود گل
ایم بی بی ایس، ڈپ کارڈ
ایم ڈی (کارڈیالوجی)
ماہر امراضِ قلب
نشتر آباد روڈ بالمقابل الخدمت ہسپتال پشاور
091-2217260

کاروباری حضرات سی گزارش

گندھارا ہندکو بورڈ پشور دے تحت تیار ہونڑے والا واحد آن لائن ہفتہ وار ہندکو اخبار "ہندکووان" ئوں حکومت پاکستان دی طرف سی باقاعدہ ڈیکلریشن ملی ہوئی اے۔ "ہندکووان" اخبار نہ صرف پشور بلکہ اندرون تے بیرون ملک بی بذریعہ واٹس ایپ 2000 سی زیادہ لوکاں ئوں پچوایا جاندا وے۔ اس اخبار اچ نہ صرف گندھارا ہندکو اکیڈمی دی مختلف سرگرمیاں دے حوالے نال خبراں تے تصویراں شامل کیتیاں جاندیاں بلکہ سیاسی، سماجی، ادبی تے علاقائی مسئلے تے مسائل دے حوالے نال بی خبراں تے کالماں ئوں اس اخبار دی زینت بنڑایا جاندا وے۔

کاروباری حضرات سی گزارش اے کہ اپڑے کاروبار دی آن لائن تشہیر وسے تے دنیا دے کونے کونے اچ پہنچانڑیں وسے "ہندکووان" اخبار اپڑا حصہ پاؤتے سائوں اپڑی خبراں تے اشتہارات پچواؤ، "ہندکووان" اخبار اچ تواڈے اشتہارات انتہائی مناسب قیمت اچ مہینے اچ 4 واری اخبار دے صفحات اچ 4 کلر اچ لگائے جاسن۔

اپڑی خبراں تے اشتہارات دے حوالے نال مزید تفصیل جانڑنے وسے درج ذیل واٹس ایپ نمبر تے رابطہ کردے ہندکووان اخبار دا حصہ بنڑو۔

محمد نعمان قیوم | 0314-9048111

ہما
بیوٹی پارلر
صرف لیڈیز کیلئے
فیشل | ویکسنگ | تھریڈنگ | برائیڈل میک اپ
پارٹی میک اپ | کٹنگ | سکن کیئر | سکن پالش
176 گلی نمبر 15 گلبہار نمبر 2 پشاور شہر

Fayva
strich COLLECTION
Shop # 423 Near Takhto Masjid Saddar Road Peshawar Cantt
00923469111981

احسان الٰہی جیولرز
آپ کو لیٹسٹ ڈیزائن کی جیولری آرڈر پر تیار کرنے اور سونے اور پرانے زیورات کی خرید و فروخت بھی کی جاتی ہے
محمد مدثر احسان - عبدالمنعم احسان
274 ٹیپو سلطان روڈ گولڈ سنٹر صدر پشاور کینٹ
0333/0321-9111981 - 0330-5270262

ہفت روزہ ہندکوان پشاور

PAGE-2

ROLE OF LANGUAGE IN THE CONSOLIDATION OF A SOCIETY

Muhammad Tahir Farooq

INTRODUCTION

"Language is a system of symbols and facilitates populace to communicate with each other" (Macionis, 2001). Language is to culture as culture is to human society and culture is to human society as spirit is to human body. Without spirit human being cannot survive, without culture human society cannot survive and without language culture cannot exist. Human spirit is the only existence in the universe which keeps the capacity of carrying, developing and transferring culture (Delaney, 2008).

Culture is a whole while language is a part. Strengths of language and culture are directly proportional to each other (Schaefer, 1995).

SOCIETY

Society is a troika of persons, culture and system (Turner, 1982). Consolidation of society is directly proportional to rhythmic coordination between persons, culture and systems (Parson, 1961). Diamond networking of parts results in excellent quality's sustainable society (Nicholis, 2008).

SURGERY: Individual + Individual = Family

Family + Family = Community

Community + Community = Society

The culture is the string and spirit which develop a network of individuals to form a society (Macionis, 1997).

CULTURE

"Culture is a human made part of environment (Saif, 2002)". It is to society as spirit is to human body. The developed and refined culture enhance the society towards civilization, only 29 in human history so for (Bangash, 1991)!

PARTS OF CULTURE: There are always thoughts and things resultantly there are material and non-material cultures.

MATERIAL CULTURE: It is tangible creation of society that is from armaments to zipper (Macionis, 2001).

NON-MATERIAL CULTURE: It is hard to describe, understand and measure non-material culture for example altruism to zen (a Japanese form of Buddhism) (Macionis, 2001).

ELEMENTS OF CULTURE: All cultures have their own traits, but four of them are universal for all the cultures; 1-Symbols 2-Language 3- Values 4-Norms (Turner, 1982).

1- SYMBOLS: People who share culture, for them "Anything which carries a particular meaning (Turner, 1982)". A flag, a flashing red light, a thumb raised in the air or a fist raised in the air, all are examples of symbols.

2- LANGUAGE: "language is a system of symbols and facilitates populace to communicate with each other (Turner, 1982)." Language is key to cultural transmission. This is the process by which one generation passes culture to another generation. Language is the key for unlocking the centuries of accumulated wisdom (Schaefer, 1995).

Language keeps the characteristics of making human being distinctive creatures who are self conscious, aware of their limitations and absolute mortality, still make human capacity to dream and hope for a future better than the present.

Language plays an essential role in establishing and maintaining what we call culture, including conferences, habits and interpretative practices of individual and communities. Through language we generate and share with others identities, categories, attitudes, values and belief structures. The study of how a particular culture uses language can reveal significant aspects of society and manners together with how people arrange activities, socialize new members, erect or oppose power, use legendary apparatus, veneration, argue and visualize. Language is not only a sovereign governed system with interior regulations and logic, but a system of tools for establishment of social life and culture.

CONCLUSION (HINDKO W/I ENGLISH)

TAFOONA KO BUND PANDAY!
DO METTAY BOL TERAY! BECH SEENAY, THUND PANDAY!
Agar boli ahm na hondi tay Rubb-ul-aalameen kaday bee aprain Kalam wastay dunya dee zubbardust faseeh BOLI da intehab na kurda! Jeean kay assan detta dunya daiy barray, barray Aallaman sonr Boli ko lokan dee taraki wastay lukka dee huddi aakhya aiy.
SACHI GUL BEE QADAIY LUKDEE AIY; IK NUQTAIY BAY GUL MUKDEE AIY
Aallaman sonr Algibray daiy kuliay wangoon sabit kur churya aiy keh: Dada moashara a Dadi Saqafat a Dadi Boli.

SUGGESTIONS & RECOMMENDATIONS

1- Strong body maintains strong spirit, make HINDKOWAN'S Communities politically and economically stronger by maximum use of Hindko Language and culture, resultantly will have wonderful HINDKO development.

2- This is encouraging that we experience such a huge program for the enhancement of HINDKO but on the other side our children face dual and tetra language assail but missing what they listen from mother's cradles (HINDKO) in the educational institutions.

3- More deplorable fact that children feel shy while speaking HINDKO at educational institutions. Sorry to say that some private sector school in Mansehra punish students/ staff if they speak HINDKO in school.

4- Work is needed at grass root level to awake HINDKO'S speaking value.

5- Typical HINDKO words are being replaced by specifically URDU and also English and PUSHTO to some extent as BOOWA, PAITLEE, GOMAND, MASS, ATLA, MASEET etc. This need to be discouraged.

6- Last but not least, researchers might be encouraged to work but there should be reasonable fundings for work and motivations.

REFERENCES

Macionis, JJ (2001) Society the Basic, 5th Ed.
Schaefer, T Richard (1995) Sociology, 5th Ed.
Nicholis, Christakis (2008) Lecture on Sociology.
Macionis, JJ (1997) Sociology, 2nd ed.
Turner, H Jonathan (1982) The Structure of Sociological Theory, 3rd Ed.
Zia Ud Din, Muhammad (2015) E-mail.
Horton & Hunt (1964) Sociology, McGraw-Hill, London.
Saif, Iqbal (2001) Lecture on Culture AIOU.
Bangash, Ghulam Taqqi (1991) Lecture on Philosophy of History, UOP.
Rao, C.N Shankar (2006) Sociology, 6th Ed.
Delaney, Tim (2008) Contemporary Social Theory, 1st Ed.
Retrieved from, http://www.researchgate.net/publication/247686128_Sustainable development and the maintenance of Pakistan %27s indigenous languages [accessed Nov 7, 2015].

گوشہ ادب

حرفیاں

سید سعید گیلانی

ٹ۔ ٹوے پنڈین اُڑیاں گلاں دے وچ
او جس ویلے کھرو کھرو ہسدا دے

جدو اکھیاں اچ اکھیاں پاندا دے
میری روح وچ سُخن اُزا تھیں دا دے

یارو مستی اچ چور او بدن گورا
پیالہ پیریا ہویا جسراں رس دا دے

جدو متھیاں شرارتاں او کرے سعید
میرے دل دیاں مُشکاں کس دا دے

گ۔ گل گوری چُم دی اے زلف کالی
جسراں گلے دن دے پئی رات مل دی

جدو کھرو کھرو کر کے او ہسدا دے
مٹھے سُراں دی سُریلی برسات مل دی اے

او جاوے تا جان میری چلی جاندی
او آوے تا منوں کائنات مل دی اے

کیوں نہ سوئیں ٹوں پیار میں کراں سعید
منوں عشق اچ رب دی ذات مل دی

نذر سائیں

سکندر حیات سکندر

ہندکو شعراء دا سالار سائیں
ہندکو زبان دا وقار سائیں

غلب ہندکو اس نوں کہندے ڈن
ساڈا شملہ ساڈی دستار سائیں

کانشی دے عشق اچ ڈب کے تے
بن گیا کتنا پر اسرار سائیں

کرب و بلا دے دُکھاں تے دُکھی
دسے سانوں کِہ عزا دار سائیں

سکندر اے تیری شاعری دا
ڈاڈا دیوانہ تے پرستار سائیں

غزل

ڈاکٹر خادم ابراہیم

کاش کہ تک کے میریول نظراں نہ ملاندوں ٹو
نظراں ملائیاں نی تے کول میرے نہ آندوں ٹو

محبت ہار بی جاوے کوئی تا جیت ہی جاندا وے
جس نوں دیکھ کہ جھیناویں اُنوں کچھ نہ کہندوں ٹو

رستے دے وچ روک کے گل کرنا اچھا نئیں
پیار دے اظہار وے اُنوں کہار بلاندوں ٹو

پکھا پھاٹاں چلا گیا رُس کے میرے کولوں
اتنا کُجھ رکھا ایا کجھ تے کھاندا جاندوں ٹو

پیار جزے نال ہو جاوے اس ہی پردہ کرنا کیہہ
دس دو حال دل سارا نہ راز کوئی چھپاندوں ٹو

تیرا بی قصور اے خادم اس دل تک کے ہسناویں
تیرے دل تک دی رہندی کاں بی نہ پاندوں ٹو

غزل

محمد نواز صابر

سودا لیزیں جد بی جاویں ٹو مینا بازار
تیری اکھیاں اگے اگے آسی کہندہ کہار

تیرے ساز دا اثر دل تے تائیں تانی ہوندا
اے رباب وجائیں ولے ٹٹی تیری تار

اسی تھرتی ماں دے لاڈلے سارے ہندکو وان
شہر پشورنوں ساڈے نال نے سانوں اس مل پیار

ساڈے شہر اچ رہ کے سانوں قتل کرن لوک
آئی، مُوری، سنگی، ڈوری ہو گئی اے سرکار

تیرا ڈھنو تیرے کولو دب کے رہ سی صابر
کِہ ہتھ اچ چھڈ مال ہووے تے دوے وچ تلور

بن موج سمندر

محمد ضیاء الدین

اللہ جدا نئینگا

راتی دِنے رزق اُسدا کھانا ویں
فیر بی ایہہ کہنے میرا خدا نئینگا
رب اے حی وقیوم سدا ریہسی
اِتھے ریہڑاں تنے سدا نئینگا
ہر حال اِچ اُس دا شکر گزار بنڑ
حال ہکو جیا تیرا مدعا نئینگا
رب خالق رازق دی کر پچھانڑ
کسی بندے سی اللہ جدا نئینگا

٭۔٭۔٭۔٭۔٭

غربت

خوشی مسرت جکو رُس گئی اے
غم میرے کہار آکے مہمان ہویا
طوفان بادوباراں اینڑ دی بارش
پریشانیاں دا موسم مہربان ہویا
حالت دِل وجان دی نہ پچھہ میری
غربت دے ہتھو خطرہ ایمان ہویا
بُوئے باریاں تے غم دی کالخ ودھی
مصیبتاں دیکھ کے نمناک ضیاء جان ہویا

٭۔٭۔٭۔٭۔٭

ہندکو مہتل

پیراں تے مہندی لگڑاں

الفاظ معنی: پیراں (پاؤں) لگنا (لگنا)
اُردو ترجمہ: پیراں تے مہندی لگی ہونا
عنوان: عذر
مدعا: کام نہ کرنے دے بہانے کرنا
مطلب: معذور ہو جانڑاں برے عارضی طور تے جتھے اگر کسی دے نہ آنے دا کوئی عذر نہ ہووے تا دوسرا فریق ایہہ کہندے کیوں میاں کیوں نی آنا دیں کیوں پیراں تے کوئی مہندی تانی لہانی ہوئی آ۔

ہندکو ڈرامہ سیریل ''ازمیش''

تحریر: نذیر بھٹی
پروڈیوسر: اعجاز نیازی
سینئر: پشور ٹیلیویژن
پہلی قسط

ایہہ محبت، رشتاں تل وفا، تے تقدیر دے فیصلے نوں خدا دی رضا سمجھ کے قبول کرنے دی کہانڑی آئی۔ ایہہ پشور ٹیلی ویژن نے تیرہ قسطاں وچ ٹیلی کاسٹ کیتی تے ایوئی کہانڑی منے اٹھارہ قسطاں وچ اے وی ٹی خیبر چینل واسے لکھی آئی۔ تے ٹیلی کاسٹ ہوچکی اے اس دی کہانڑی اسراں آئی۔ شمع دا۔ میں شمع دے منگیند سے نوں اتنی دولت دے دیساں کہ اوبنگلہ بی لے لوے تے شمع سی سونڑی کڑی تل ویاہ بی کرلوے۔ زمان سوچدائے تے فریداللہ نوں کہہ نی سکدا کہ شمع جمال نوں پسند کردیئے۔ فریداللہ زمان نوں چپ دیکھ کے اٹھدا اے تے کینڈائے میں تا اس ٹھمے تے آیا یاں کہ تو میرے اگے نانہ کرسیں مگر ٹھیک اے میرے پتر دے نصیب وچ ویاہ نہ ہوسی۔ فریداللہ جاندیں لگدائے زمان نوں اس دا احسان یاد آندائے تے کینڈائے۔ ٹھہر جاؤ خان جی۔ شمع میرے کول تہاڈی امانت ہوسی جدو چاہواں نوں ویاہ کے لے جاؤ۔

زمان دا فیصلہ سنڑ کے شمع تے جمال تے غم دے پہاڑ ٹٹ پینڈین۔ زمان شمع نوں کینڈائے میں ایہہ فیصلہ کدی نہ کردا پتر مگر مجبوری آئی۔ جدو تو انکواء ہوگئی آئی ایں تا کنجراں نے جتنے پیسے منگے آئے او میرے وس وچ نی آئے تے فریداللہ صیب نے اُناں نوں پیسے دتے آئے۔ اگر اس ویلے او میرے کم نہ آندا تا تیری زندگی تباہ ہوجاندی تے اج میں ایہہ سمجھنا واں کہ اناں نے آپڑے اس احسان دے بدلے وچ میرے سی تنوں منگ لتائے تے منوں اناں دے احسان دا بدلہ چکانڑاں پے گیائے۔ ہونڑ تیری مرضی اے پتر کہ آپڑے پیو دے فیصلے دا حیا رکھنی ایں کہ اس نوں رسوا کرنی ایں۔

شمع جمال تل ملدیئے تے اس نوں آپڑے پیو دی مجبوری بتادیئے۔ جمال کینڈائے۔ ایہہ مجبوری منگی۔ لالچ اے تیرے پیو نے دولت دی چمچ دیکھ زمان گراں وچ فریداللہ دیاں زمیناں دی دیکھ پہال کردائے۔ فریداللہ اس دے کول پہنچ جاندائے۔ زمان اس نوں عزت تل بٹھاندائے۔ فریداللہ اس اگے آپڑے پتر تے اس دے ویاہ دی پریشانی بیان کردائے تے کینڈائے میں تیری تہی آفتاب واسے منگویں آیاں۔ زمان ایہہ گہل سنڑ کے پریشان ہوجاندائے تے کینڈائے تسی جوکش چاہندیو خان جی..... او نی ہوسکدا۔ فریداللہ کینڈائے۔ تو اس خاطر پیانہ کرنا ویں کہ آفتاب اکھیاں سی معذور اے؟ زمان کینڈائے نئیں خان جی ایہہ گہل مینگی.....گہل ایہہ وے کہ میری تہی دا منگیوہ ہوچکا ہویائے تے اس دا ویاہ تیاراے۔ فریداللہ کینڈائے منگیوہ ہویائے کوئی نکاح تا نئی ہویا شمع دا۔ میں شمع دے منگیند سے نوں اتنی دولت دے دیساں کہ اوبنگلہ بی لے لوے تے شمع سی سونڑی کڑی تل ویاہ بی کرلوے۔ زمان سوچدائے تے فریداللہ نوں کہہ نی سکدا کہ شمع جمال نوں پسند کردیئے۔ فریداللہ زمان نوں چپ دیکھ کے اٹھدا اے تے کینڈائے میں تا اس ٹھمے تے آیا یاں کہ تو میرے اگے نانہ کرسیں مگر ٹھیک اے میرے پتر دے نصیب وچ ویاہ نہ ہوسی۔ فریداللہ جاندیں لگدائے زمان نوں اس دا احسان یاد آندائے تے کینڈائے۔ ٹھہر جاؤ خان جی۔ شمع میرے کول تہاڈی امانت ہوسی جدو چاہواں نوں ویاہ کے لے جاؤ۔

زمان دا فیصلہ سنڑ کے شمع تے جمال تے غم دے پہاڑ ٹٹ پینڈین۔ زمان شمع نوں کینڈائے میں ایہہ فیصلہ کدی نہ کردا پتر مگر مجبوری آئی۔ جدو تو انکواء ہوگئی آئی ایں تا کنجراں نے جتنے پیسے منگے آئے او میرے وس وچ نی آئے تے فریداللہ صیب نے اُناں نوں پیسے دتے آئے۔ اگر اس ویلے او میرے کم نہ آندا تا تیری زندگی تباہ ہوجاندی تے اج میں ایہہ سمجھنا واں کہ اناں نے آپڑے اس احسان دے بدلے وچ میرے سی تنوں منگ لتائے تے منوں اناں دے احسان دا بدلہ چکانڑاں پے گیائے۔ ہونڑ تیری مرضی اے پتر کہ آپڑے پیو دے فیصلے دا حیا رکھنی ایں کہ اس نوں رسوا کرنی ایں۔

شمع جمال تل ملدیئے تے اس نوں آپڑے پیو دی مجبوری بتادیئے۔ جمال کینڈائے۔ ایہہ مجبوری منگی۔ لالچ اے تیرے پیو نے دولت دی چمچ دیکھ کے تنوں ہک امیر آدمی دی نو بڑانڑیں دا فیصلہ کرلائے۔ تو میری منگیندی بی ایں تے محبت بی تے توکی بی غیرت مند آپڑی منگ نوں نی چھوڑ دا..... میں آپڑی محبت نوں تیرے پیو دے فیصلے تے کسراں قربان کردیواں؟ شمع کینڈیئے میں بی اسراں نی چاہنیاں جمال.....مگر ہوسکدائے کہ تو میری تقدیر وچ نہ ہودیں۔ جمال کینڈائے میں تقدیر دا فیصلہ نی منناں۔ تنوں میرے سی کوئی بی جدائی کرسکدا۔ اگر تیرا ویاہ کسے ہورتل ہوگیا تا میں مرجاساں۔ شمع کینڈیئے تیرے بغیر میں بی جیندی نی رہ سکیاں۔ مگر آپڑے پیو دا حیا رکھڑیں واسے منوں آپڑا سب کشٹ قربان کرنا پیسی۔ جمال کینڈائے تا تو ایہہ قربانی دے دیسیں مگر میرا کیہہ بنڑی؟..... شمع کینڈیئے تنوں بی صبر دا پتھر دل تے رکھنڑا پیسی۔

شمع دا ویاہ آفتاب تل ہوجاندائے تے جمال تڑف کے رہ جاندائے۔ شمع واسے ہک انے خوندل زندگی گزارنا عذاب لگدائے۔ مگر اوس اس نوں آپڑی تقدیر سمجھ کے آفتاب نوں سچے دل تل قبول کرکے اس دی خدمت تے دیکھ پہال کرنا آپڑا فرض تھریں لگدیئے تے او جمال دی محبت نوں آپڑے دل چوکنڈ کے آپڑے خوندی ہک وفادار بیوی بنڑ جاندیئے۔

جمال نوں پتہ لگدا اے کہ شمع دا خوند اکھیاں سی اناوے تا اس نوں ہورد کھ پہنچدا اے تے اوشمع نوں آفتاب دے نکاح چو آزاد کرانڑیں دا ارادہ کرلیندائے۔ مگر اس دا دوست مراد اس دا خطرناک ارادہ بدل دیندائے جمال رک جاندائے مگر اس نوں شمع دی فکر لگی رہندیئے۔

شمع دن رات آفتاب دا خیال رکھدیئے اس دی خدمت کردیئے۔ اس نوں وہیل چیئر تے بٹھا کے سیل کرانڑیں لیجاندی رہندیئے تے جملی ہولی اس نوں چاہنڑیں بی لگدیئے۔ ایہہ نئیں محسوس کرکے آفتاب دے دل وچ شمع نوں اکھیاں تل دیکھنڑیں دی حسرت پیدا ہوجاندیئے۔ اواللہ تعالیٰ سی دعاواں منگدائے کہ او اس نوں اکھیاں دی روشنی دے دیوے تا میں آپڑی وفادار بیوی نوں دیکھ سکاں۔ شمع آفتاب دی خدمت وچ مصروف ہوندیئے اتنے وچ دروازے دی کھٹڑ وجدیئے۔ آفتاب شمع نوں کینڈائے۔ جا کے دیکھ بار کوڑاے۔ (جاری اے)

آہ.....خالد ملک حیدر

شہر پشور دے نامور سپوت تے گندھارا ہندکو بورڈ دے پک ایسے دیرینہ رکن کہ جناں نے آپڑی ساری زندگی صرف ساز، آواز، راگ تے راگنیاں وسے ہی وقف رکھی اج اوہ آپ پک ایسا سُر بنڑے کے اِس دُنیا دی رخصت ہو چکے ڈن کہ اُس سردی چھیکار آپڑے پوری کے دے نال ساری عمر وسے اُناں دے چاہنڑے والے آں دے دِلاں دی سدا بہار ساز بنڑ کے رہ سی۔ خالد ملک حیدر برصغیر پاک و ہند اچ فن موسیقی دے حوالے نال پک ایسی مستند شخصیت آئی کہ جناں نے موسیقی دے اُتے کئی کتاباں لکھیاں جناں اچ ''سارے گاماپا''، ''موسیقی کی پہلی کتاب''، ''خیال گائیکی''، ''سر بہار''، ''اُردو موسیقی''، ''سرسنگھار''، ''سنگیت پھوہار'' وغیرہ شامل اُن، اناں کتاباں نوں موسیقی دی دُنیا اچ بڑی پذیرائی تی ملے۔ خالد ملک حیدر معروف انڈین پلے بیک سنگر جی ایم درانی دے والد یعنی مقبول موسیقار ماسٹر عنڈلیب ہوڑاں دے شاگرد ائے جد کہ اِس دے علاوہ بی اُناں نے کئی نامور اساتذہ مہربان شاہ تے اُستاد غلام حیدر ہوڑاں سی بی یو استفادہ کیتا۔ خالد ملک حیدر ہوڑاں نے ریڈیو پاکستان سمیت پاکستان ٹیلی ویژن اچ ہندکو، اُردو تے پشتو اچ موسیقی دے حوالے نال بڑا کم کیتا۔ بچے آں تے بالخصوص طلباء و طالبات وسے خصوصی پروگراماں دے علاوہ اُردو، ہندکو تے پشتو ڈرامے آں زنجیریں، کنارے، ناموس، یوسف خان شیر بانو، آدم خان درخانے، خواہشوں کے جزیرے، تلاش تے بیان وغیرہ دی پس پردہ موسیقی بی ترتیب دِتی۔ جشن آزادی تے خاص دِناں دے حوالے نال منعقد ہونڑے والے اُردو، ہندکو تے پشتو دے سینکڑاں پروگراماں وسے کئی گونڑاں دی لازوال طرزاں بنڑائیاں میہ جبین قزلباش، ہدایت اللہ تے خیال محمد جیسے نامور فنکاراں نے اِناں دی ترتیب دِتی ہوئی موسیقی تے پرفارم کیتا۔ اِناں دا پک اعزاز ایہہ بی اے کہ سترہ دی دہائی اچ تیار ہونڑے والی ہندکو زبان دی فلم ''بدمعاش'' دے میوزک ڈائریکٹر بی رئے جس دے رائیٹر نذیر بھٹی ہوڑاں آئے۔ اِس دے علاوہ اباسین آرٹس کونسل اچ پشوراچ اعزازی میوزک ایڈوائزر دے طور تے موسیقی دی کلاساں شروع کروائیاں۔ اِسی طراں پشور صدر اچ موجود اِناں دی رہائش گاہ نوں پشوردا اوہ پہلا جدید سٹوڈیو ہونڑے دا اعزاز بی حاصل رہیا وے کہ جس اچ موجود موسیقی دے تمام آلات باہر دے ملکاں سی خاص طور تے امپورٹ کیتے گئے اِناں دی رہائشگاہ تے باقاعدہ ریکارڈنگاں دا سلسلہ چل دار ہندا۔ خالد مالک حیدر ہوڑاں نوں آپڑی زبان ہندکو دے نال والہانہ محبت آئی تے گندھارا ہندکو بورڈ دے کماں تے کارکردگی سی انتہائی متاثر رئے تے گندھارا دے درجناں اجلاساں اچ باقاعدہ شرکت کردے اللہ تعالیٰ خالد ملک حیدر ہوڑاں نوں درجاتِ عالیہ نصیب فرماوے۔

ٹک ٹاک کلچر تے اخلاقیات دا بحران

کش دن پہلے ان دوست نال ملاواں، اوہ بڑے ٹینشن اچ چپے لگ دے ائے، گلاں ای گلاں منوں کہڑیں لگا کہ ''میرا پتر ساری ساری رات جاگ دا رہندا وے تے سویلے سکول جانڑیں تے وخت آپڑے کمرے اچ ستا ہوندا وے۔ اُس سی پچھ ای کے کہندا وے تک ٹاک تے ویڈیو بنڑا لیاں، کدی ڈانس، کدی ڈکی شاٹس، کوئی بی حرکت، منوں سمجھ کی آمدی کہ اے نسل کتھے جاندی پئی اے؟ اے کہانڑی صرف اک پیودی تینگی بلکہ اج ہزاراں ماں پیو اپنے ہوسَن جناں وسے اے سر دارد بنڑ چکی اے۔ سوشل میڈیا، خاص کر ٹک ٹاک نے سادی نسل نو آپڑی گرفت اُچ لے لتا وے، گیم سیکنڈ دی ویڈیوز دے اس میلے نے نہ صرف تعلیم دے وخت توں ضائع کیتا وے بلکہ اخلاقی اقدار نوں بی داؤ تے لگا تا وے۔ کش سال پہلے تک ساڈا سب دی وڈا مسئلہ ایا کہ بچے کتھاں تی پڑھ دے۔ کھیڈاں اچ دلچسپی کھٹ ہوگئی ایہ، بڑے ہونڑ تا صورتحال کش زیادہ ای خراب ہوگئی اے۔ اج دے بچے تے نوجوان دن رات سکرین تے نظراں جما کے بیٹھے ہوئین، اوہ ویڈیوز دیکھ دے بی اُن تے بنڑادے بی اُن۔ افسوس اِس وے کہ زیادہ تر ویڈیوز بے مقصد، نازیبا یا غیر اخلاقی نوعیت دی ہوندیاں ڈن، اے ویڈیوز صرف وخت تفریح تینگی بلکہ ذہنی آلودگی دا ہر اُن۔ نوجوان نڈے، کڑیاں اناں دی نقل کردین، دوسریاں نوں متاثر کرنے دے آپڑی پچھاڑ، آپڑی عزت، جتی کہ آپڑے خاندان دی عزت تکلی داؤ تے لگا دیندین، اوہ اے پہل جاندین کہ سوشل میڈیا تے شہرت عارضی اے بڑے اس دے اثرات ہمیشہ وے ڈن، ٹک ٹاک کلچر نے نوجوانان تے خاص کر بچیاں دے رویے اچ نمایاں تبدیلی پیدا کردی اے۔ ادب و لحاظ دی جگہ بے باکی نے لے لتی اے، مطالعہ تے تحقیق دی جگہ فیشن تے ضمود نمائش عام ہوگئی اے، محنت دے جدوجہد دے بجائے شارٹ کٹ دی دوڑ شروع اے، تے سب سی

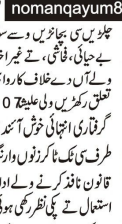

دل دی آواز

محمد نعمان قیوم

nomanqayum85@gmail.com

خطرناک گل اے وے کہ اس رجحان نے سادی اجتماعی اخلاقیات نوں تہس نہس کر دتا وے۔ تسی بزاراں، سکولاں تے گلی محالیاں اچ دیکھ لو، نوجوان موبائل دے بغیر جیکو ناکمل نظر آندین۔ اناں وسے کامیابی دا مطلب ڈگری یا ہنر ہی رہیا بلکہ لائکس تے فالوورز اُن، اے سوچ نہ صرف اناں دی ذاتی زندگی نوں برباد کردی پئی اے بلکہ معاشرے دے مستقبل نوں بی خطرے اچ پا دتی پئی اے۔ ہونڑ سوال اے وے کہ اس صورتحال دا کے حل ہوسی؟ سب سی پہلے ماں پیو نوں آپڑی ذمہ داری سمجھراں ہوسی، بچے نوں موبائل دے کے آپڑی جان چھڑاؤں کافی نہیں گا اُناں نوں دیکھراں ہوسی کہ اوہ کس قسم دا مواد دیکھ دا پیا وے۔ اُستاداں نوں بی آپڑی کلاساں اچ اِس موضوع تے گل کرنا ہوسی۔ نوجوانان اچ اے شعور و آگہی پیدا کرنا ہوسی کہ سوشل میڈیا اُگر شیت طور تے استعمال کیتا جاوے تے علم، آگہی تے ترقی دا بہترین ذریعہ بنڑ سکدا اے۔ کش دن پہلے کیپٹل سٹی پولیس دی طرف سی معاشرتی برائیاں دے سد باب تے نوجوان نسل نوں غلط رستے تے چلڑیں سی بچائین وسے سوشل میڈیا پلیٹ فارمز تے بے حیائی، فحاشی، تے غیر اخلاقی ویڈیوز لوڈ کرنے والے آں دے خلاف کارروائیاں دے دوران گلبہار نال تعلق رکھڑیں ولی علیعہ 007 تے اک ہور اجمل علی دی گرفتاری انتہائی خوش آئند اقدام اے تے پولیس دی طرف سی ٹک ٹاکرز نوں وارننگ نال واضح ہونڈا وے کہ قانون نافذ کرنے والے ادارے سوشل میڈیا دے منفی استعمال تے پکی نظر رکھ ہوئی نے، ضرورت اس گل دی اے کہ اجنے پلیٹ فارمز نوں قوانین دے دائرے اچ لیایا جاوے گئین تا وہ دن دُور نہ ہوگا جد وساڈی نسلاں کتاب، اُستاد تے قلم نوں پہل جائن تے صرف موبائل سکرین دی غلام بنڑ کے رہ جائن۔

(مترجم: بلال احمد)

محترم کالم نگاراں دی رائے نال ادارے دا متفق ہونڑاں ضروری نئیں

چین دا خوف

داد بیداد

ڈاکٹر عنایت اللہ فیضی

drfaizibalim@gmail.com

پانڈا، کسی دوسرے ملک دے خلاف دہشتگرد کارروائیاں دے مسلح جتھے آں نوں مدد دیندا وے، منشیات دی سمگلنگ، اسلحے دی سمگلنگ تے منی لانڈرنگ یا ہیومن ٹریفکنگ دے وڈے وڈے نیٹ ورک کی چلا نڈا، اے بے آزاد تے کم آزاد ملک اے جین دی معاشی طاقت بی اس دی اچھی شہرت دی طراں نظر آندیں ولی خوبی اے تے دُنیا اس دی معترف اے۔ چین دی پیداواری صلاحت اُچ دس سال دی پالیسی مزید اضافہ کردی اے۔ چین جیڑی پالیسی بنڑا ندا وے اس تے سو فیصد عمل کر کے دکھاندا وے۔ 2015ء اچ چین نے صنعتی شعبے دے عالمی رہنما، مسابقتی شراکت دار تے تقلید اُچ بے مثال دے ترے درجے آں اچ اک ہر کیم پالیسی بنڑائی اِنی پالیسی اچ سی کنڈ کٹرز، سولر پینلز، کمرشل ہوائی جہازاں دی صنعت اُچ اختراعات، مصنوعی ذہانت، روبوٹکس، بلٹ ٹرین، الیکٹرک گڈیاں دی تیاری، جنگی جہاز، ڈرون تے بیٹریاں دی صنعتاں اچ نوی ایجادات تے توجہ کینٹرکی گئی، دس شعبیاں وچ چھ شعبیاں اچ چین نے عالمی رہنما (گلوبل لیڈر) دی حیثیت نال حاصل کرتی، دُنیا دی سولر پینلز دی مارکیٹ 80 فیصد، ڈرون جہازاں دی مارکیٹ دا 75 فیصد تے یہ تھیم آئن بیٹریاں دی مارکیٹ دا 75 فیصد چینی کمپنیاں دے کول اے عالمی جی ڈی پی اچ چین دا حصہ 2010ء اچ نو فیصد ایا، 2025 تک 17 فیصد ہو گیا وے، امریکی معیشت اُچ میڈ فیکچرنگ دا حصہ سولہ فیصدی کہٹ ہو کے دس فیصدرہ گیا وے، جو صرف ترے ٹریلین ڈالر اے اس دے مقابلے اچ چین چار ٹریلین دے ساتھ بلین ڈالر دے نال دُنیا دی پہلے نمبر تے وے تے اے عالمی معیشت دا چھیں فیصد اے۔ امریکہ، جرمنی تے بھارت مل کے بی اس دا مقابلہ نی کرسکدے۔ اُگر علاقائی تناظر اُچ دیکھا جاوے تے 1990ء اچ بھارت تے چین معاشی لحاظ نال برابر اے۔ 2025ء اچ چینی معیشت دے چھ گنا ترقی کیتی اے جد کہ بھارت 1990ء دی سطح تے وے اے مابقتی میدان اُچ چین دی وڈی فتوحات وچ اک اے۔ امریکی صدر ڈونلڈ ٹرمپ 2016 اچ پہلی وار اقتدار اُچ آئے تے اناں دا ہدف اے ایا کہ چین نوں اگے ودھڑیں نہ دے سال، آپڑے پہلے دور حکومت اُچ اوہ کئی طراں ناکام ہویا، دوسری وار حکومت اُچ آیا تے اس دے سر تے چین دا خوف سوار ایا، چنانچہ تِن جناں اچ شگافی تعاون تنظیم سے سربراہ اجلاس نے مغرب دے سینوفوبیا اچ مزید اضافہ کرتا وے کہ اے ٹُما ہویا تا مرا کامل نہ بنڑ جاوے۔ مغرب اس خوف اُچ پئی مبتلا ہے کہ چین اسلامی ملکاں دی حمایت جاری رکھدی، روس دے نال مل کے مضبوط بلاک بنڑاں سی۔ اے خدشہ تے خطرہ بی اے کہ انڈسٹریل ایند کمرشل بینک آف چائنہ (آئی سی بی سی) گش سالاں اچ عالمی معیشت اچ ورلڈ بینک تے آئی ایم ایف دی اجارہ داری نوں چیلنج کرنے دی پوزیشن اُچ ہوسی۔ خلاصہ کلام اے وے کہ مغرب اُچ چین دا خوف پلا دھرتے ہے سب تینگا ہے خودی بے سب تینگا، غالب کش تا ہے وے جس دی پرورہ داری اے۔

(شکریہ ''روزنامہ آج'' مترجم بلال احمد)

اہلِ طریقت دیاں محفلاں ... حصہ اول

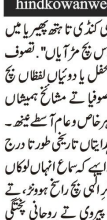

اشعر نشر

سعید اشعر

hindkowanweekly@gmail.com

کافی پرائیں گل اے اس ویلے میں گورنمنٹ ہائی سکول سرائے نعمت خان بچ کسی جماعت دا طالب علم ایہاں۔ باٹھہ منیر خان بچ سائیں گلاب ناں دے پک بزرگ دا اچانک دورد ہویا، اوہ اسی گرائیں دے ایہے۔ شاید اس پکارا وہ کدھرے ہور گھیے دے ایہے ماتھہ اتھاں دے سلے دا ایتھوہ معلوم اوہ علاقے دے مختلف گراواں بچ محفلِ سماع دا اہتمام کرزاں لگے۔ دسنڈ یاں دسنڈ یاں اتھاں دے مریداں دا پک جھا خاصا حلقہ بنڑ گیا، پک دیہاڑے موضع پسوال دے پاسے کسی داخلی بچ اے طرحاں دی پک محفلِ سماع ایہی۔ میں تے میرے نال کجھ دوتے رشتہ دار جنڈک شغل دنجوراں جو گے اس محفل بچ پہنچ گیے۔ اگا بدھڑاں توں پہلے میں تساں آں ایہہ دس چھڑاں کہ اساں دا کم پریلدا ماحول دیوبندی مسلک نال وابستہ ایہا۔ گلاب سائیں دے بارے بچ اس توں زیادہ اساں آں کوئی معلومات نیئں ایہاں۔ جسلے اساں پسوال پہنچے تے پک کہرے دے بیڑے بچ اس محفل دا اہتمام کیتا گیا ایہا۔ گلاب سائیں محفل دے پک پاسے پک تخت تا بیٹھے دے ایہے۔ اتھا کھ پاسے قوال دی موجود ایہے۔ بہوں سارے لوک بیڑے دے گرد دائرہ مار کے بیٹھے یا کھہلتے دے ایہے۔ بچکارا لی جا خالی ایہی۔ تے پک سیڈ تا پردے پچھا پھی خاصی تعداد بچ زنانیاں دی موجود ایہاں۔ جوں ای قوالی شروع ہوندی مختلف لوک گلاب سائیں کول جل کے انہاں ناں ہتھ ملاندے تے فرے قابو ہو کے بیڑے بچکارا چھڑاں کدڑاں لگدے۔ کجھ لوک اس گلاں دی ڈیوٹی دیندے کہ کوئی انہاں چوں ٹہہ کے دوئیاں دے ہیراں تلا نہ آ جھلے۔ اساں ایڑیں چوں پک ساعتی آں اماوہ کیتا تے اوہ گلاب سائیں کول بیٹھ گیا تے انہاں کولوں اجازت کہن کے پنڈال بچ اچھڑاں کدڑاں لگیا۔ جوں ای قوالی شغل ہوئی تے دھال ڈالراں آلا ہر مخص پک طرحاں حال بچ گڑ کے اس کیا۔ اتھا ڈیوٹی تا ماموراں کھڑا پک پک آں پکڑ دے تے گلاب سائیں کول آنڑاں لگے۔ اوہ انہاں دی کنڈی تا جوں ای جتھہ رخدے اوہ پرسکون ہو جلدا۔ ہر تا جوں ای گلاب سائیں میری کنڈی تا ہتھہ پھیریا میں پرسکون ہو گیاں تے اپڑیں حواس بچ مڑ آیاں''۔ تصوف بچ قوالی یا روحانی موسیقی دی کھلاں یا دوئیاں لفظاں بچ محافل سماع دے بارے بچ صوفیا تے مشائخ ہمیشاں ایہہ گل واضح کیتی اے کہ ایہہ ہر خاص و عام آسلے نیئں۔ اس دیاں چند وجوہات تے ہداینڑ تا تاریخی طور تا درج ملدیاں ہن۔ مشائخ آکھدے ایہے کہ سماع انہاں لوکاں جو گے اے جہاں دے دل ذکر الٰہی بچ راخ ہووندے تے جنہاں دے اندر شریعت دی پیروی تے روحانی پختگی موجود ہووے۔ اس آسلے ایہہ ای شرط رکھی گئی کہ اہلِ دل تے اہلِ طریقت آسلے ایہہ جائز اے۔ حضرت جنید بغدادی، حضرت شبلی، حضرت غزالی تے دیگر مشائخ دے نیڑے سماع اس ویلے جائز اے جدے حقیقی شغل بچ آلات طرب ایجے نہ ہوون جنہیڑے غفلت بدھاندے یوون۔ غیر محرم مرد عورت دا اختلاط نہ ہووے۔ مقصد محض روحانی تاثر تے ذکر الٰہی ہووے، نہ کہ نفس دی لذت۔ کلاسیکی صوفی روایت بچ سماع آسلے کئی آداب بیان ہوئے نیں۔ محفل توں پہلے وضو کرزاں۔ آغاز تلاوتِ قرآن یا دعا تا ہوئاں۔ نیت صرف اللہ دی محبت تے دل دی صفائی دی ہووے۔ وجد یا رقص کدے طاری ہووے تے اوہ بے ساختہ ہووے، بناوٹی نہ ہووے۔ شیخ یا پیشوا دی اجازت تے نگرانی بچ سماع ہووے۔ اسی بناں تا بعض مشائخ فرمایا کہ ''سماع عام لوکاں آسلے زہر اے تے خاص لوکاں جو گے تریاق۔'' یعنی جنہیڑے لوک دل دے مریض نئیں تے خواہشاں دے اسیر نئیں، اوہ اس بچ مزید ڈب جلدے نیں۔ لیکن جنہیڑے لوک اہلِ تصوف نیں، انہاں آسلے ایہہ نور تے روحانی غذا بنڑ جلدے۔ حضرت خواجہ معین الدین چشتی تے انہاں دے سلسلے بچ قوالی تے سماع آں روحانی اثر نال رائج کیتا گیا اے۔ حضرت نظام الدین اولیا کول وی سماع دیاں محفلاں ہوندیاں ایہاں مگر عام لوکاں آسلے نیئں، بلکہ مریداں تے سالکاں جو گے۔ امام ابو حامد الغزالی سماع ذکر، نعت، شعر یا قوالی وغیرہ (دے بارے بچ تفصیلی گفتگو اپڑیں شہرہ آفاق کتاب احیا علوم الدین دے بچ کیتی اے۔ انہاں دے موقف دے مطابق کجھ واضح نکات اس طرحاں دے نیں۔ سماع بذاتِ خود حرام یا واجب نیئں بلکہ ایہہ کہ ایجا فعل اے جس دی شرعی حیثیت اس دے اثر تے اس دے سنوڑاں آلے تا منحصر اے۔ جس طرحاں کجھ چیزاں پک آسلے نقصان دہ تے دوئے جو گے مفید ہو بکدیاں نیں، سماع دی انجوا ای اے۔ فرماندے نیں: ''نص) قرآن و حدیث (تے قیاس و دلائل کے ساڑ دی اجازت دی طرف اشارہ کیتا اے قیاس ایہہ اے کہ خانڑ کئی معنیاں دا مجموعہ ہوندا اے، جنہاں پہلے افرادی حیثیت نال فرمجموعی طور تا جتنا جلدے۔ کیونکہ اس بچ کہ خوشگوار، موزوں تے معنی رنگواں آلی اواز ہوندی اے جیہڑی دل آں متحرک کردی اے'' اس اقتباس بچ امام غزالی ایہہ بیان کردے نیں کہ سماع بذاتِ خود ممنوع نیئں بلکہ صدائے لطیف، مرکوز تے معنی خیز، جیہڑا دل آں تحریک دیوے، مقبول اے تے اس عمومی حیثیت حلال اے۔ انہاں دے مطابق صالح تے اللہ دے ذاکر بندیاں آسلے سماع باعثِ روحانیت تے دل بچ محبتِ الٰہی دی حرارت پیدا کرزاں دا ذریعہ اے۔ لیکن اہلِ شہوت تے نفس دے پیروکاراں جو گے ایہہ چیز نفس پرستی تے گناہ دی طرف مائل کر بکدی اے، لہٰذا انہاں آسلے ایہہ نقصان دہ اے۔ پک جائی لکھدے نیں: ''جانلو کہ سماع دی پہلی منزل ایہہ اے کہ سڑیں کیسے آں کجھیا جلے تے اس آں اچھو منجی بچ اتارا جلے جیہڑا سامع دے دل بچ اترے، فرایہہ فہم ''وجد'' (دل دی کیفیت) آں جنم دیندے، تے فرجد جوارح آں حرکت تو آخذ دے '' کدے اشعار تے نغمے عشق حقیقی، ذکر الٰہی، زہد، آخرت یا نصیحت تا مبنی ہوون تے انہاں دا سنوڑاں قلوب آزم کردے تے ایمان آں تازہ کردے۔ اوہ فرماندے نیں کہ کدے سماع نال کسی تا وجد یا رقت طاری ہووے تے اوہ شریعت دے دائرے بچ رہوے تے ایہہ نہ مذموم نیئں، بلکہ دل دے ایمان دی نشانی اے۔ لیکن کدے اس کیفیت بچ شریعت دے خلاف حرکات ہوون (مثلاً ناچ گانا، بیہودگی، یا حرام حرکات) تے ایہہ مردود اے۔ اوہ آخذ دے کہ جس طرحاں ماکھوں بعض بیماریاں جو گے شفا تے بخش آسلے زہر بکدے، اسی طرحاں سماع دی ہر مخصہ دے حال تے نیت تا منحصر اے۔ (جاری اے)

ڈینگا ڈینگی

گفتگو

سید شکیل احمد

sshakeelahmad9@gmail.com

جیڑے دی مدر نال جیہڑا چاقو سی زیادہ تیز ہوندا وے۔ انسانی چمڑے تے لڑ جاندا وے۔ دت وہ آپڑا ڈنگ لڑی ہوئی جگہ دے اندر داڑ دیندا وے دت اوہ خون چمڑیاں شروع کر دیندا وے۔ اللہ تعالیٰ نے انسانی جسم چوخون وگ کے بار آنداوے تے انسانی جسم چوا کجا کیمیائی تغیر نتھے لگدا وے جیہڑا خون نوں جماکے لکڑی دی صورت دے دیندا وے۔ خون وگڑیں دی جگہ بند کر دیندا وے۔ اے خمیر مچھر دے خون چمڑیں دے رستے اچ بڑی بڑی بنڑ دا وے۔ لہٰذا اللہ تعالیٰ نے اس نوں اک اجیہا مائع بنا ہویا وے کہ انسانی جسم دی موریاں چوخون چمڑیں لگدا وے۔ تے خون نوں لکڑی سی بچائین وسے اے مائع ٹیکے دی طراں اس مقام تے پہنچا دیندا وے۔ جتھے اس نے ڈنگ مار کے جگہ تکی ہوندی اے۔ اے مائع اس خمیر نوں ضائع کر دیندا وے تے مچھر آپڑی ضرورت دے مطابق خون چوس لیندا وے۔ لیکن اس دے نال اس جیہڑا زہر مچھر خمیر دے بدلن آپڑ چھوڑ دا وے اس نال بدن آپڑ کھرک دے تے سوجن ہونڑی شروع ہو جاندی اے۔ اے ای زہر ملیریا یا ڈینگی بخار دی جڑ وے۔ یعنی مچھر جیڑا مائع خارج کر دا وے اوہ خون نہیں بلکہ پتلا کر دیندا وے۔ ڈینگی بخار آپڑی اِی احتیاط دی بوت ضرورت اے کہ خون نوں پتلا ہونڑیں سی بچایا جاوے تے اجی دوائیاں کھادیاں جاؤن جیہڑیاں خون نوں پتلا کرنے ولیاں ہوؤن۔ اناں اچ ڈیہر سی تے پروفین سرفہرست اُن جیہڑیاں خون نوں جلدی پتلا کر دیاں، خون دے پتلا ہو جاڑیں نال ڈینگی مچھر دا زہر پورے بدن اچ ڈوہ جاندا وے تے اوہ موت دی وجہ بی بنڑ سکدی اے۔ ہونڑ مسئلہ اے وے کہ مچھر جیڑے گندگی اچ پیدا ہوندین اوہ اتنے خطرناک کیوں ہوندے، اے گل ٹھیک اے کہ مچھر گندے جوہڑ اچ پلڑیں والا جانوراے تے جوہڑ اُتے مختلف قسماں دے جراثیم بی پل پھکراں دا اصل ماحول اے گندے جوہڑ اُن اس وسے اے اتھے پل دین صاف پانڑیں اناں وسے زہراے تے جیہڑا مچھر آپڑی نسبت نال زہریلی جگہ تے پلی سے تے ظاہراے کہ اوہ آپ کتنا زہریلا ہوسی اے ای وجہ وے کہ ڈینگی مچھر زہریلا ترین جانور اے۔

(مترجم: بلال احمد)

پیاوے۔ ڈینگی سیاست جیہڑی کراچی ذوالفقار مرزا تے ایم کیو ایم دے درمیان پھیل گئی نظر آئی۔ ڈینگی سیلاب جس نے سندھ توں آپڑی گودی اچ لتا ہویا وے۔ ڈینگی بیانات جیہڑے اُکثر سیاست دان بولدین خاص کر ایم کیو ایم، اے این پی تے پیپلز پارٹی دے لیڈران اس دے جراثیم پھیلانڑیں اچ کمال مہارت تے حاصل اُن، اجلا ڈینگی بخار دا جراثیم ترقی کر دا پیاوے۔ دیکھو اگے کے رنگ لیاندا وے۔ اے حقیقت اے کہ اے بیماری اک اجنے مچھر دے ذریعے پھیلدا وے جیہڑا انتہائی مصفاء صاف پانڑی اچ پیدا ہوندا وے، لو جی ہونڑ حکیماں کے طبیباں سمیت ڈاکٹراں دی محنت تے بی ڈینگی مچھر نے صاف پانڑی پھیر دتا وے۔ اے حضرات دن رات اے ای راگ گاندے رہندین کہ صاف پانڑی استعمال کرو۔ گندا پانڑی جمع ہوؤیں تہ وہ گندے پانڑی اچ مچھر پیدا ہوندے ڈن لیکن اے خطرناک ترین مچھر صرف صاف پانڑی اچ رہندا وے۔ عام طور تے لوک مچھر تے حملہ نوں معمولی سمجھدین تے تڑی لگادین کہ مچھر دی طراں یا حملہ دی طراں مسل کے رکھ دے ساں۔ حالانکہ اسراں نیئں۔ اے کتنا ہم اے اس دا اندازہ اس امر نال لگایا جاسکدا وے کہ اللہ تعالیٰ نے بی اس دا ذکر قرآن حکیم مبین اچ کیتا وے۔ سورہ بقرہ دی آیت نمبر 28 اچ ارشاد ہویا وے کہ ''ہاں اللہ اس سی بالکل نی شرماندا کہ مچھر یا اس سی معمولی جنی چیز اس دی تمثیلاں دے وے۔ اچ، یعنی جدوں اللہ تعالیٰ مچھر دی مثال پیش کرنے دے بارے اچ فرماندین تے اس دا واضح مطلب اے وے کہ اس اُچ بی بدک اچ ہزار سینٹی گریڈ حرارت تے بی شکار ہونڑ لیندا وے۔ اللہ تعالیٰ نے اس نوں اک سوا کھیاں دتیاں ہوئیاں ڈن۔ اے غلط وا کھیاں اس دے سر دی چوٹی تے ہوندیاں ڈن۔ اس دا کون چوسڑیں دا نظام بی تیراں کون عمل اے۔ مچھر آپڑے شکار تے پہنچ گئے کے سب سی پہلے آپڑے بوٹھاں دی مدد نال آپڑا ہوف ٹھونڈ دا وے جیہڑا ڈینگی نالی دی شکل اچ جڑیاں نال جڑے ہوئے ہوندے ڈن۔ مچھر آتلے ضروریات بکلاں دے رس سی پوری کر دین صرف مادہ مچھر نوں آپڑے کون اُچ طمیات دے خون چمڑیں دی ضرورت ہوندی اے۔ اگر اوہ اس راں نہ کرے تے بانجھ ہو کے رہ جاوے۔ مچھراں دی نشوونما دا عمل بی حیران کن تے بڑا دلچسپ اے۔ اس وخت موقع محل نیئں کہ اس دی پرورش دے مراحل داڑ کیتا جاوے۔ بہرحال اے بھولو کہ جس راں پاکستانی ساستدان آپڑے بیانات بدلاندے رہندین مچھر بی اِی طراں آپڑا چہرا تے شکل بدل کے وڈا ہوندا وے۔ مچھر اللہ دی قدرت دا اجیہا مظہر اے جس دے بارے اچ کیہا جاسکدا وے کہ اوہ دُنیا دے بہترین مواصلاتی نظام نال لیس ہوندا وے۔ اوہ بار دے ذریعے کردا وے جیہڑا اس وے عطیہ خداوندی اے اوہ آپڑے آسے پاسے دی چیزاں دا ادراک اس دے مختلف رنگاں نال کردا وے جس دا انحصار درجہ حرارت تے مبنی اے۔ چونکہ اے ادراک روشنی دا محتاج نی ہوندا اس وسے رات دے انہیرے اچ اے آپڑا شکار آسانی نال ٹھونڈ لیندا وے۔ اناں دا اصحیح نظام اسراں وے کہ اوہ اک بدک ہزار سینٹی گریڈ حرارت تے بی شکار ٹھونڈ لیندا وے۔ اللہ تعالیٰ نے اس نوں اک سوا کھیاں دتیاں ہوئیاں ڈن۔ اے غلط وا کھیاں اس دے سر دی چوٹی تے ہوندیاں ڈن۔ اس دا کون چوسڑیں دا نظام بی تیراں کون عمل اے۔ مچھر آپڑے شکار تے پہنچ گئے کے سب سی پہلے آپڑے بوٹھاں دی مدد نال آپڑا ہوف ٹھونڈ دا وے جیہڑا ڈینگی نالی دی شکل اچ جڑیاں نال جڑے ہوئے ہوندے ڈن۔ مچھر آتلے

الخدمت فاؤنڈیشن دی فلسطین وسے امدادی سامان دی 33ویں کھیپ روانہ

امدادی سامان اُچ 500 بے کہار خاندانا تے بچیاں وسے اک مہینے دا راشن موجود اے

پشور (مانیٹرنگ ڈیسک) الخدمت فاؤنڈیشن پاکستان نے غزہ تے فلسطین دے متاثرین وسے مزید سوئن امدادی سامان روانہ کردتا، لا ہوا ایئر پورٹ سی القریش ایئر پورٹ مصر روانہ کیتے گئے سوئن امدادی سامان اُچ 500 بے کہار فلسطینی خاندانا تے بچیاں وسے پورے مہینے دی کھانئریں پیٹریں دا سامان موجود اے۔ امدادی سامان اُچ راشن فوڈ پیکجز، کوکنگ آئل، آٹا، چول، فروٹ جام سمیت دیگر اشیائے خورد ونوش شامل اُن، امدادی سامان سیکرٹری جنرل الخدمت فاؤنڈیشن پاکستان سید وقاص جعفری، مرکزی نائب صدر الخدمت فاؤنڈیشن پاکستان سید احسان اللہ وقاص نے ممبر این ڈی ایم اے بریگیڈیئر کامران دی نگرانی اچ روانہ کیتا گیا۔ اس موقعے تے سید وقاص جعفری تے سید احسان اللہ وقاص نے کہیا کہ الخدمت فاؤنڈیشن غزہ تے فلسطین دے متاثرین لوں اکہلا نہ چھوڈسی۔

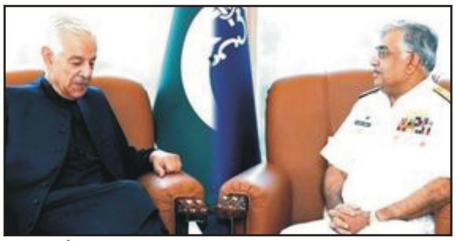

اسلام آباد: وزیر دفاع خواجہ محمد آصف نیول چیف ایڈمرل نوید اشرف نال تبادلہ خیال کر دے پئین

ڈینگی وائرس، تعلیمی اداریاں وسے ضروری ہدایات جاری

وائرس پھیلنے دے خطرات دی وجہ نال پشور اُچ سارے اداریاں نوں الرٹ کر دتا گیا

پشور (ویب ڈیسک) پشور اُچ ڈینگی دے حوالے نال ہدایات جاری کردتی گھیاں ون۔ ڈینگی الرٹ جاری کرنے دے بعد سورج دے چڑھنے تے غروب ہونڑیں دے اوقات اُچ حفاظتی اقدامات دی ہدایت کیتی گئی اے۔ پشور اُچ ڈینگی وائرس پھیلنے دے خطرات دی وجہ نال پشور اُچ سارے اداریاں نوں الرٹ کر دتا گیا وے پشور اُچ اس حوالے نال مختلف مقامات تے اپریشن کی ہدایات کیتی گئی اے۔ سرکاری مقامات تے حفاظتی اقدامات دی سختی نال ہدایات کردتی گئی اے۔ ڈینگی دی شدید وباء تے غیر معمولی پہلاں دے خطرات دی وجہ نال وفاقی تے صوبائی محکمیاں نوں پی ہدایت جاری کرنے دے علاوہ صحت عامہ دے حوالے نال خصوصی ہدایت جاری کردتی گئی اے۔

میٹروپولیٹن گورنمنٹ دے ملازمین اک واروت تنخاہ پنشن سی محروم

سیکرٹری لوکل گورنمنٹ نے پندرہ کروڑ روپے دی گرانٹ کیتی، غیر ضروری انتظامات بند کیتے جاؤن۔

پشور (ہندکو وان نیوز) کیپٹل میٹرو پولیٹس گورنمنٹ پشور دے ملازمین اک واروت تنخاہ تے پنشن سی محروم، کیپٹل میٹروپولیٹن گورنمنٹ پشور انتظامیے دے صوبائی حکومت سی اس دا اُچ پندرہ کروڑ روپے دی خصوصی گرانٹ دی ڈیمانڈ کیتی جس نوں سیکرٹری لوکل گورنمنٹ نے اس اعتراض دے نال پندرہ کروڑ روپے دی گرانٹ دی ڈیمانڈ مسترد کر دتی کہ ملازمین دی تنخاہ تے پنشن آپڑے لوکل آمدن سی پورا کرن۔ انا شیلات دا اظہار یونائیٹڈ میونسپل ورکر یونین کیپٹل میٹرو پولیٹن گورنمنٹ اینڈ آل تحصیل پشور دے چیئرمین ملک محمد نوید اعوان، سید فاتح علی شاہ، جنرل سیکرٹری تے دیگر نے کیتا۔ افسران دی نااہلی تے عدم دلچسپی دی وجہ نال ادارہ دن بدن زوال پذیر اے۔ انا نے کیپٹل میٹروپولیٹن گورنمنٹ پشور انتظامیہ سی مطالبہ کیتا کہ اوہ فوری طور تے غیر ضروری اخراجات بند کرن

راولپنڈی: وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا علی امین گنڈا پور کو کھچورنا کے تے روکے جانڑیں دے بعد پارٹی رہنماواں دے نال

حج وسے مزوراں تے ورکرز ویلفیئر بورڈ دے وملازمین دے نام جاری

پشور (ہندکو وان نیوز) ورکرز ویلفیئر بورڈ خیبر پختونخوا نے 2026 وسے قرعہ اندازی دے ذریعے منتخب ہونڑیں صوبے دے مختلف کارخانے آں اچ حج کرنے والے 15 خوش نصیب مزوراں تے ورکرز ویلفیئر بورڈ دے دو ملازمیں دے نماں دی لسٹ جاری کر دتی جد کہ متبادل کیٹیگری اچ دس مزوراں دے نام پی شامل کیتے گئے ون تاکہ کسی وی وجہ نال منتخب شدہ افرد دے سفر نہ کرسکنے دی صورت اُچ متبادل مزورج دی سعادت نال مستفید ہوسکن۔

محکمہ موسمیات نے ڈینگی دے بارے اچ الرٹ جاری کردتا

اسلام آباد (ویب ڈیسک) محکمہ موسمیات نے بیں ستمبر سی ڈینگی پھیلنے دا الرٹ جاری کردے ہوئے عوام سی محتاط رہنڑیں دی اپیل کیتی اے۔ تفصیلات دے مطابق سیلابی پانڑی تے بارشاں نال ڈینگی وبا دے سازگار ماحول پیدا ہوگیا وے۔ کراچی، لاہور اسلام آباد سمیت دس ڈے شہراں نوں خطرہ وے۔

اُمت مسلمہ دا اتحاد وخت دی ضرورت اے وزیر اعظم

9 ستمبر دا اسرائیلی حملہ قطر دی خودمختاری تے علاقائی سالمیت دی خلاف ورزی تے بین الاقوامی قوانین دی سنگین پامالی اے، امیر قطر نال گل کتھ

اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) وزیر اعظم شہباز شریف نے دوحا اچ امیر قطر نال ملاقات اُچ اظہار یکجہتی کردے ہوئے کہیا وے کہ اُمت مسلمہ دا اتحاد وخت دی ضرورت اے، پاکستان قطر دے نال کھلوتا ہویا وے۔ دوحا اچ ہنگامی طور تے بلائے گئے عرب اسلامی سربراہی اجلاس دے موقعے تے وزیر اعظم پاکستان شہباز شریف نے قطر دے امیر شیخ تمیم بن حمد آل ثانی نال ملاقات کیتی۔ اس موقعے تے نائب وزیر اعظم و وزیر خارجہ سینیٹر محمد اسحاق ڈار تے چیف آف آرمی سٹاف فیلڈ مارشل سید عاصم منیر وی موجود اے۔ ملاقات دے دوران وزیر اعظم نے 9 ستمبر نوں دوحا اچ اسرائیلی حملے دے نتیجے اچ قیمتی جانڑیں دے ضیاع تے کئی افراد دے زخمی ہونڑیں تے پاکستان دی طرف سی شدید مذمت دا اظہار کیتا۔ وزیر اعظم نے قطر دے نال مکمل یکجہتی تے حمایت دا اعادہ کردے ہوئے کہیا کہ 9 ستمبر دا اسرائیلی حملہ قطر دی خودمختاری تے علاقائی سالمیت دی خلاف ورزی تے بین الاقوامی قوانین دی سنگین پامالی اے۔ اُناں نے کہیا کہ دونوں ملکاں دے برادرانہ تعلقات تاریخی، دیرینہ تے پائیدار اُن۔

اسلام آباد: وزیر اعظم شہباز شریف دا مشرق بینک دے چیئرمین عبدالعزیز الفریر دے نال گروپ فوٹو

ملک اُچ جمہوریت نئیں جعلی اسمبلیاں نڑائی ہوئیاں ون، علی امین

شیلٹر ہوم بانی چیئرمین عمران خان نال ملاقات نہ کروا کے پارٹی اچ تقسیم چاہندی اے تے اس ایجنڈے تے ساڈے کش لوک پی بیوقوف بنڑ جاندے ون

پشور (ہندکو وان نیوز) وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا علی امین گنڈا پور نے کہیا وے کہ شیلٹر ہوم بانی چیئرمین عمران خان نال ملاقات نہ کروا کے پارٹی اچ تقسیم چاہندی اے تے اس ایجنڈے تے ساڈے کش لوک پی بے وقوف بنڑ جاندے ون۔ وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا صوبائی کابینہ دے نال عمران خان نال ملاقات دے واسطے راولپنڈی پہنچے، جتھے پولیس نے اُناں نوں گورکھپور ناکے تے روک دتا۔ علی امین گنڈا پور نے پولیس نے نگل کتھ پکیتی بڑے اگے جانڑیں دی اجازت نہ ملی تے وت اُتھے ای میڈیا نال گل کتھ کردے ہوئے وزیر اعلیٰ نے کہیا کہ کابینہ دا اجلاس اتھے نہ کرسکیں، اسراں اجلاس نی ہوندے، پنجاب حکومت دے وس اُچ کش نئیں گا اوہ صرف رستہ روک سکدین، اُناں نے کہیا کہ اسے ملاقات دی اجازت نی دیندے چار چ کھنڈے بٹھا دیندے ون، اتھے بیٹھنے دے بجائے سیلاب زدہ علاقیاں اچ کم کرنا چایاں، سوشل میڈیا نوں چھوڈو ہر بندے نوں مطمئن نی کیتا جاسکدا علی امین گنڈا پور نے کہیا کہ ملاقات نہ کرانڑیں دی وجہ پارٹی اچ تقسیم ہووے۔

یوسف آباد، احسان کالونی دے لوک پینڑیں دے صاف پانڑی سی محروم

پشور (ہندکو وان نیوز) پشور شہرے مصروف دلہ زاک روڈ تے واقع یوسف آباد دا علاقہ احسان کالونی جتھے لوک اکیسویں صدی اچ پینڑیں دے صاف پانڑی جی بنیادی سہولت سی محروم اُن، سوہی زیاد کھراں تے مشتمل اے کالونی سرکاری سکریب ٹیوب ویل نہ ہونڑیں دی وجہ نال سخت مشکلات دا شکار اے۔ علاقہ مکینان نے وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا، صوبائی وزراء تے سارے متعلقہ اداریاں سی فوری طور تے علاقے اچ صاف پانڑی دی فراہمی نوں یقینی بنڑانڑیں تے ٹٹی ہوئی گلیاں نوں بنڑانڑیں دا مطالبہ کیتا وے۔

بزاراں اچ تجاوزات دے خلاف آپریشن، نشانات لگا دتے گئے

45 بزاراں اچ آپریشن ممکنہ طور تے کل سی شروع کیتا جاسی، پولیس دی نفری بلوا لتی گئی

پشور (ویب ڈیسک) پشور دے 45 بزاراں اچ تجاوزات دے خلاف آپریشن وسے نشانات لگا دتے گئے ون۔ 45 بزاراں اچ تجاوزات دے خلاف آپریشن ممکنہ طور تے کل سے شروع کیتا جاسی۔ آپریشن وسے سینٹل سٹی پولیس سی نفری پی طلب کرتی اے۔ اندرون شہر پلاسٹک مارکیٹ، شاہ ولی قتال، جنگی محلہ، اشرف روڈ، پرانی سبزی منڈی، ریتی بزار، اسپتال روڈ، سمیت مختلف بزاراں اچ خواجہ آزاد دے حوالے نال نشانات لگا دتے گئے ون، تاجراں نوں ہدایات کیتیں گئی اے کہ اوہ نشانات دی حد دی فوری طور تے تجاوزات ختم کرن۔

انٹر اُچ فیل طلبہ وسے ری چیکنگ دی سہولت دی شروعوات

پشور (ویب ڈیسک) پشاور تعلیمی بورڈ نے انٹر اچ فیل طلبہ نوں نمبراں دی ری چیکنگ دی سہولت دی شروعوات کردتی اے۔ انٹر امتحانات اُچ 37 ہزار سی زیاد طلبہ فیل ہوئے اے۔ کئی مخصوص شرائط دے تحت طلبہ نوں نمبراں دی چیکنگ دی سہولت دا اعلان کیتا گیا اے جس دے تحت جناں طلبہ نوں رزلٹ تے اعتراض اے اوہ اپڑی نیچر یا ہر مضمون تے ریفری دی موجودگی اچ پیپر خود دیکھ سکدا وے۔

مستحق خاندانا نوں طبی امداد دی فراہمی مشن اے روبینہ خالد

بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام دا مقصد بی ملک دے ضرورت منداں دی مالی امداد کرنا وے، تقریب سی خطاب

پشور اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) سید زادہ فاؤنڈیشن دی طرف سی فلاحی کلینک اینڈ لیبارٹری دا افتتاح فلاحی کلینک سی ضرورت مند خاندانا نوں طبی سہولتاں تک رسائی آسان ہوسی۔ روبینہ خالد پیپلز پارٹی دی رہنما تے چیئرپرسن بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام سینیٹر روبینہ خالد نے فلاحی کلینک تے لیپ دے قیام تے سید زادہ فاؤنڈیشن دی طرف سی پشور دے علاقے جوگی وڑہ اچ فلاحی کلینک تے لیبارٹری دا افتتاح کیتا، اس موقعے تے سربراہ سید زاہد حسین شاہ، سید طاہر علی شاہ، سید مہر علی شاہ، سید اعتزاز حسین شاہ سمیت نمائندین شہر بی موجود اے۔ افتتاحی تقریب سی خطاب کردے ہوئے سینیٹر روبینہ خالد نے کہیا کہ بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام دے نال ملک دے ضرورت منداں دی مالی امداد کرنا وے، تقریب سی خطاب فاؤنڈیشن نوں طبی سہولتاں تک رسائی آسان ہوسی سی۔ اُناں نے مزید کہیا کہ بے نظیر انکم سپورٹ پروگرام دا مقصد بی ملک دے ضرورت منداں دی مالی مدد کرنا وے۔ اُناں دا کہنڑا اس ایا کہ حکومت دے نال نال فلاحی ادارے بی نادار، غریب دے ضرورت منداں دی مدد تے دیکھ بھال اچ ہتھ وٹانڈے پئین۔

پراپرٹی دا کاروبار ٹیکساں اچ اضافے دی وجہ نال زوال پذیر

بلڈنگاں دی تعمیر بند ہونڑیں نال شہر اُچ بیروزگاری اچ اضافہ ہونڑیں لگا وے

پشور (ویب ڈیسک) پشور اُچ پراپرٹی دا کاروبار ٹیکساں اچ اضافے دی وجہ نال زوال پذیر ہوگیا وے شہر پہر اُچ اس سی زیادہ گے ڈے پراپرٹی ڈیلراں نے کاروبار بند کردتا وے۔ کاروباری سرگرمیاں نہ ہونڑیں بلڈنگاں دی تعمیر بند ہونڑیں نال شہر اُچ بیروزگاری اچ اضافہ ہونڑیں لگا وے تے مزوراں دی تعداد اچ خوفناک حد تکل اضافہ ہونڑاں شروع ہو گیا وے۔ مزوری نہ ہونڑیں دی وجہ نال روزانہ تے غیر سرکاری رپورٹ دے مطابق پندرہ ہزاری زیاد مزور مختلف مقامات تے مزوری دسے بیٹھے ہوندین، پشور اُچ پراپرٹی دا کاروبار بند ہونڑا دی وجہ نال رجسٹری بی بند ہونڑاں شروع ہو گئی اے۔ جس نال صوبائی حکومت نوں ریونیو قیمت اُچ روزانہ اک لکھ روپے سی زیاد دا نقصان ہوندا پیا وے۔ پچھلے کٹ میہنے اچ رف دور جسٹریاں ہوچکیاں ون۔

سپلائی شروع، آٹے دی بیس کلو دی بوری اٹھ سو روپے سستی ہوگئی

مکس آٹا 2200 جد کہ فائن آٹے دا بیس کلو دا تھیلا 2300 روپے اچ وک دا پیا وے

پشور (ویب ڈیسک) پنجاب سی آٹے دی سپلائی شروع ہونڑیں دے بعد ترے ہزار روپے دی بوری 2200 روپے تکل پہنچ گئی اے۔ ایں گل آٹے دی بوری دی قیمت اُچ مجموعی طور تے 800 روپے دی کمی ہوگئی اے تاہم شہر اُچ خوانچیاں دی طرف سی روٹی دا وزن بدستور کہٹ رکھاوے تے ڈبل روٹی چالیس روپے اچ وک دی پئی اے شہر اُچ مکس آٹا 2200 روپے تکل پہنچ گیا وے۔ فائن آٹا 2300 روپے تکل پہنچ گیا وے۔ سیکنڈ فائن آٹا، دانڑیں دار آٹا، سوجی، میدہ، دی قیمتاں اچ بی کمی آئی اے شروع ہوگئی۔ 80 کلو آٹے دی بوری دی قیمت 8 ہزار روپے تکل پہنچ گئی اے۔ آٹے دی قیمتاں اچ کمی دے باوجود روٹی دی وزن اُچ مسلسل کمی کیتی جاندی پئی اے جد کہ وزن اُچ کمی دے نال نال اوہ دستور دی قیمت چالیس روپے مقرر کیتی گئی اے۔ پشور اُچ انتظامیہ روٹی دے وزن تے قابو پانڑیں اچ ناکام ہوگئی اے۔

پاکستان اُچ پولیو خاتمے وسے عالمی فنڈنگ تے 20 فیصد کٹ لگ گیا

اسلام آباد (مانیٹرنگ ڈیسک) امریکہ دی عالمی اداریاں نوں فنڈنگ اُچ کی دے انسداد پولیو اقدامات تے منفی اثر سامنڑیں آنڑیں لگے۔ پاکستان اُچ پولیو دے خاتمے وسے عالمی فنڈنگ تے بیس فیصد تکل کٹ لگ گیا۔ پاکستان نوں گلوبل پولیو ایریڈیشن ایجنسی اینڈ جینیوا دے ذریعے فنڈنگ مل دی اے۔ پاکستان اُچ انسداد پولیو تے سالانہ پچیس کروڑ ڈالر خرچ کیتے جانڑیں، 80 فیصد رقم پولیس ایڈ، یونیسف ڈبلیو او اچ بل گیٹس دیگر تنظیماں دیندیاں۔

اسلام آباد: مشیر اطلاعات خیبر پختونخوا بیرسٹر محمد علی سیف دے نال عالمی انسانی ہمدردی قوانین تے منعقدہ کانفرنس دے شرکاء دا گروپ فوٹو

مستقل تے کنٹریکٹ ملازمین دے بچے آں نوں وظائف دینڑیں دا اعلان

اسلام آباد (ویب ڈیسک) وفاقی حکومت دے ملازمین دے بچے آں نوں تعلیمی سال 2025-2026 وسے وظیفہ جات دینڑیں دا اعلان کردتا گیا وے۔ سیکشنسٹ ڈویژن دی طرف سی جاری نوٹیفکیشن اُچ کہیا گیا وے کہ وفاقی حکومت دے مستقل تے کنٹریکٹ ملازمین دے بچے جیوے مختلف تعلیمی اداریاں اچ زیر تعلیم اُن اُناں نوں میرٹ دی بنیاد تے وظائف دتے جاسن۔ فارمز سیکشنسٹ ڈویژن، بی بلاک کیپٹے میریا کوہسار بلاک سی 31 اکتوبر 2025 تک حاصل کیتے جاسکدے ہین۔

خیبر پختونخوا اچ افغان باشندیاں دے خلاف سخت آپریشن دا فیصلہ

پورے صوبے اچ غیر قانونی طور تے رہنڑیں ولے مہاجرین دے خلاف ممکنہ طور تے آپریشن شروع ہونڑیں دے امکانات

پشور (ویب ڈیسک) صوبے اچ غیر رجسٹرڈ افغان مہاجرین دے خلاف سخت ترین آپریشن وفاقی حکومت نے شروع کرنے دا فیصلہ کیتا وے۔ وفاقی حساس اداریاں نے ٹیم فوجی دستیاں تے مشتمل اداریاں دی طرف سی محکمہ طور تے غیر قانونی طور تے رہنڑیں ولے مہاجرین دے خلاف ممکنہ طور تے آپریشن شروع ہونڑیں دے امکانات اُن، دہشتگردی دے واقعات اُن، افغان مہاجرین دے ملوث ہونڑیں تے افغان حکومت دی طرف سے خاموشی اختیار کرنے دے بعد غیر رجسٹرڈ افغان مہاجرین دے خلاف سخت ترین آپریشن دے امکانات اُن۔ سرکاری ذرائع دے مطابق پشور سمیت پورے صوبے دے قبائلی علاقہ جات اُچ غیر رجسٹرڈ مہاجرین دی نشاندی قانون نافذ کرنے ولے اداریاں تے مختلف قبائلی علاقہ جات تے مختلف جنوبی علاقہ جات اُچ غیر رجسٹرڈ افغان مہاجرین دے خلاف ممکنہ طور تے شروع ہونڑیں سخت ترین آپریشن وسے مختلف علاقیاں نوں مختلف سیکٹرز اچ تقسیم کردتی اے۔ افغان مہاجرین نوں دتی جانڑیں ولی ڈیڈلائن بی ختم ہوچکی اے۔

پشور دے آسے پاسے اچ کئی افراد ڈینگی دا شکار

نواں کلے، شہید آباد، گڑھی سکندر خان تے آسے پاسے سارے علاقیاں اچ سپرے دا مطالبہ

پشور (ویب ڈیسک) پشور دے آسے پاسے ہزاراں لوک ڈینگی دا شکار ہوگئے، فوری طور تے نواں کلے، شہید آباد، گڑھی سکندر خان تے آس پاس دے سارے علاقیاں اچ سپرے کیتا جاوے، وائس چیئرمین سجاد خلیل دے مطابق یونین کونسل اُچ ڈینگی تیزی نال پھیل دا پیا وے۔ جس دی وجہ نال ہزاراں دی تعداد اُچ لوک بیمار ہو چکے ون تاہم انتظامیہ نے اکھیاں بند کر لتیاں ون۔ مختلف علاقیاں اچ ڈینگی مچھر دی نرسری بنڑ چکی اے، ڈینگی اناں علاقیاں اچ بے قابو ہو گیا وے تے مریضاں دی تعداد اُچ مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے۔ اموات اُچ مسلسل اضافہ ہوندا پیا وے جد کہ ہزاراں دی تعداد اچ شہری بیمار ہو چکے ون جد کہ ضلعی انتظامیہ اس سلسلے اچ خاموشی اختیار کرلتی اے مختلف علاقیاں اچ ڈینگی وائرس تیزی نال پھیل دا پیا وے۔

کاکشال اُچ گیس پائپ وچھانڑیں وسے کئی علاقے تباہ کردتے گئے

حادثات معمول، کھڈیاں اچ پانڑی جمع ہوگیا، بڑھیاں، بچیاں دا لنگڑاں مشکل ہو گیا، بجلی دی ناردا لوڈشیڈنگ بی جاری اے

پشور (ہندکو وان نیوز) حمید آباد کاکشال لالاں باغ، بھانہ ماری تے قائد آباد، مرشد آباد روڈ دی گلیاں اچ اک کے جتے پاچ نوں وچھانڑیں دے محکمہ گیس نے پورے پورے علاقے تباہ کردتے ون، آئے دن ایکسیڈنٹ ہونڑاں معمول بنڑ گیا وے، بارش اُچ اُناں کھڈیاں اچ پانڑیں دا جمع ہونڑا، بڈھیاں، بچیاں دا لنگڑاں مشکل ہو گیا وے تے رئی سئی کسر واپڈا والے آں نے پوری کر دتی اے۔ اس پوش علاقے اچ چودہ، چودہ گھنٹے لوڈ شیڈنگ کیتی جاندی اے تے اس دے باوجود ہزاراں روپے دے بلز بچوا کے جاندے ہئین، ساڈے اس علاقے دا کوئی پرسان حال نئیں گا، منتخب نمائندے بس صرف دھوکے کردے ہئین تے کہار دے نزیک گلی کوچیاں نوں پکا کر کے آرام نال سوگئے ون تے دور دوری صرف نظارے کردے پئین، نہ کہاراں اچ گیس آندی اے تے نہ بجلی اے، پچے سوئیے لبھنڑا شجے دے ای سکول چلے جاندین البیان علاقہ حمید آباد کاکشال وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا نوں درخاست کردی اے کہ اناں گلی کوچیاں نوں ٹھیک کیتا جاوے تے مزید محکمہ گیس تے واپڈا والے آں نوں تاکید کیتی جاوے کہ ساڈے علاقے اچ بجلی تے گیس دا نظام بی ٹھیک کیتا جاوے تاکہ عوام سکھ دا ساہ لے سکے۔

پشور: چیف سیکرٹری خیبر پختونخوا شہاب علی شاہ محکمہ زراعت دے گڈ گورننس روڈ میپ اصلاحات تے جائزہ اجلاس دی صدارت کر دے پئین

پبلشر محمد نعمان قیوم نے گندھارا ہندکو بورڈ، پاکستان، پشور دے توسط نال نظام پرنٹرز جنگی محلہ پشور سی چھاپ کے A/4 ریلوے روڈ، ابدرہ، یونیورسٹی ٹائون پشاور سی شائع کیتا، فون نمبر 091-7256262